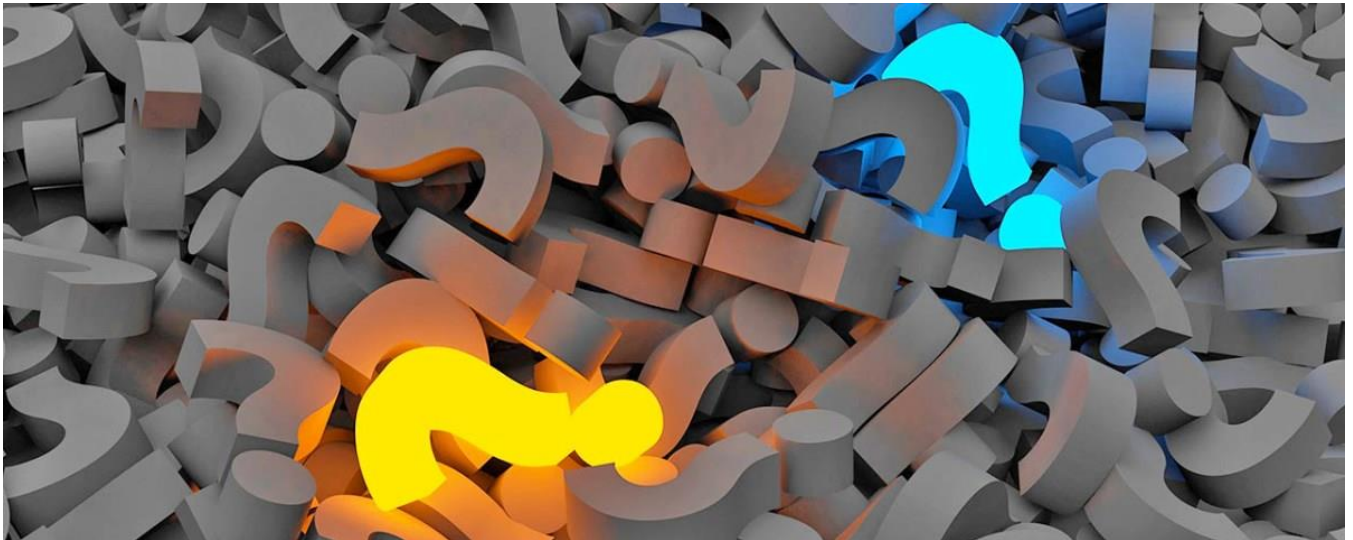

Boží království: přítomné nebo budoucí?

"V knize Skutky apoštolů bylo Boží království stále obecnou formulací pro podstatu křesťanského učení" (*Hastings Dictionary of the Bible*, 2. díl, str. 855).

Na Ježíšových rtech termín "Boží království" nepochybně shrnoval samotné jádro jeho poselství.

"Boží království je ústředním tématem Ježíšova učení a zahrnuje celé jeho chápání vlastní osoby a díla" (*Theological Word Book of the Bible*, Alan Richardson, str. 119).

Přesto obsáhlé diskuse o významu Božího království, jádra evangelia hlášeného Ježíšem, a tedy i křesťanského evangelia, stále zanechávají dojem, že toto téma je nesmírně složité, ba že pravdu o této věci prakticky nelze zjistit. Analýze biblických i nebiblických důkazů bylo věnováno obrovské množství vědecké energie ve snaze vysvětlit, co Ježíš učil jako své hlavní téma. Je skutečně možné, že nám novozákonní záznamy neposkytují jasnou představu o tom, co Kristus a apoštolové chtěli, abychom pod pojmem Boží království rozuměli? V sázce není nic menšího než poselství evangelia o spáse.

Důraz na budoucnost

Téměř všichni autoři zabývající se tímto tématem se shodují, že Království má v učení Nového zákona jak přítomný, tak budoucí význam. Zdá se však, že největší pozornost vždy přitahuje odkaz na *přítomnost*, což vyvolává dojem, že Ježíš trval na tom, že Boží království *dorazilo* s jeho službou. Jak hluboce je v nás tato představa zakořeněna, si můžeme ověřit, když se v

různých náboženských kruzích zeptáme, co se rozumí pod pojmem Boží království. Téměř vždy se setkáme s reakcí, že se jedná o přítomnou skutečnost, o *Boží vládu v srdcích věřících*, a Království je tak v jistém smyslu synonymem církve.

Tento důraz by se mohl zdát přesvědčivý, kdyby nebylo velkého množství působivě prostých novozákonních pasáží, které jsou v příkrém rozporu s představou, že Království je přítomné v tom smyslu, že Království samo *přišlo* s Ježíšem. Překvapivě se zdá, že tyto pasáže unikly pozornosti. Přitom poskytují nejzřetelnější oporu pro skutečnost, že *příchod* Království je v Novém zákoně v drtivé většině spojen nikoli s Ježíšovým působením v Palestině, ale s příchodem Mesiáše ve slávě jeho Království na konci *věku* (lidově, ale nesprávně označovaném jako konec *světa*).

Proto je nezbytné hned na začátku zásadně rozlišovat mezi *hlásáním* radostné zvěsti o Království, které je jádrem služby Krista a apoštolů, a budoucím příchodem Království,¹ který je důsledně spojován s jeho příchodem ve slávě na konci "nynějšího zlého věku" (Gal 1:4).

Příchod Království

Každá analýza časového prvku v souvislosti s Božím královstvím by se měla přirozeně zabývat především novozákonním použitím slova "*příchod*" v souvislosti s Božím královstvím. Považují novozákonní autoři příchod Království za již nastalý, nebo se očekává v budoucnosti? Ihned nás zarazí skutečnost, že se máme

¹ Viz *Evangelium bez budoucnosti*

neustále modlit, aby Království *přišlo*: "Přiď království tvé" (Mt 6:10; Lk 11:2). Ježíš byl nepochybně přítomen, když tato slova pronesl; přesto vyzývá své učedníky, aby se modlili o *příchod* Království! Je tedy zřejmé, že ještě nenastalo, a tento dojem posiluje i skutečnost, že Ježíš krátce před svou smrtí prohlásil, že neočekává, že by se znovu napil vína z kalicha pesachu, *dokud nepřijde* Království (Luk 22:18).

Navíc Josef z Arimatie, který byl učedníkem (Mat 27:57), a proto chápal víru, v době ukřižování stále ještě *čekal na příchod Království* (Mk 15:43; Lk 23:51). Jeho příchod je zde zcela zjevně ještě v budoucnosti. Jako naprosté potvrzení toho nacházíme v Lk 21:31, že právě budoucí kataklyzmatické události vedoucí k návratu Krista ve slávě jsou také předzvěstí *příchodu* Božího království: "Když to všechno uvidíte [varování před blížícím se Kristovým návratem ve slávě], vezte, že Boží království je blízko" - "brzy přijde" (Good News Bible). Budoucí příchod Krista ve slávě je tedy rozhodujícím způsobem spojen s příchodem Království.

Podobenství o urozeném muži

K těmto pasážím můžeme přidat klíčové podobenství z Lukáše 19, v němž Ježíš popisuje sám sebe jako urozeného muže, který má odejít do "daleké země" (tj. k Otcí v nebi), aby přijal svou moc vládnout a poté se vrátil jako Král a nastolil Království. Tuto informaci podává Kristus, aby napravil nedorozumění, že Boží království se má objevit *ihned* (Lk 19:11). Podle Ježíše není pochyb o tom, že se objeví, ale ne v bezprostřední budoucnosti. Je příznačné, že právě to, že se Ježíš v té době nacházel blízko Jeruzaléma, vyvolalo očekávání, že se Království brzy projeví ve veřejně.

To ukazuje, že království bylo chápáno jako mesiášská vláda s centrem v Jeruzalémě, jak si ji představovali všichni proroci. Ježíš tehdy ani po vzkříšení neříká nic, co by naznačovalo, že jejich chápání Království bylo od základu chybné. Je jen třeba vyjasnit otázku *doby* jeho příchodu, přičemž zde ani nikde v Novém zákoně nejsou uvedeny přesné chronologické údaje, které by umožnily stanovit data. Novozákonnímu učení o druhém příchodu hodně uškodili ti, kdo podleli iluzi, že přesný čas této velké události může být znám předem.

Dva důležité body

Podobenství v 19. kapitole Lukášova evangelia poukazuje na dvě důležité věci: za prvé, že Království se ještě neobjevilo, a to na konci Kristova působení, a za druhé, že se objeví, až se Kristus vrátí z "daleké země" po bližze neurčené době nepřítomnosti. Mělo by být zcela zřejmé, že důkazy Písma zcela popírají oblíbenou představu, že Boží království *přišlo* s Kristovou službou. Ve všech případech, kdy je v souvislosti s Královstvím použito prosté sloveso "přijít", se jedná o budoucí příchod. (Hrstku pasáží, které snad v jiném smyslu naznačují přítomnost Království v Kristově službě, ponecháme na později.)

"V království"

Nyní můžeme poctivě prozkoumat skupinu výroků, které popisují situaci, kdy se o lidech říká, že jsou "v království". Považuje Nový zákon tento stav za současný, nebo za budoucí? Poprvé se tato věta objevuje v Matoušově evangeliu 8:11, kde se říká, že mnozí *přijdou* a budou odpočívat s Abrahamem, Izákem a Jákobem "v Království", zatímco jiní budou vyhnáni. Popisovaná událost je známá mesiášská hostina, která má nastat při Ježíšově návratu.

Na tuto slavnostní událost odkazuje i Ježíš, který při posledním pesachu prohlašuje, že už nebude pít víno pesachu, *dokud* ho nebude pít nové s učedníky "v Království" (Mt 26:29; Lk 22:16). Zde by stálo za zmínku, že "v Království" je paralelou k "dokud nepřijde Království", a to jen o dva verše později (Lk 22:18). Další pasáž podává stejně výmluvný obraz budoucího Království. Jakub a Jan žádají od Ježíše prominentní místa s ním "ve tvém království" (Mt 20:21).

Je to zjevná žádost o pozice v budoucí mesiášské vládě, a přestože této žádosti nemůže být vyhověno, Kristus potvrzuje realitu budoucího království tím, že říká, že nejvyšší pozice v něm budou přiděleny těm, které Bůh vyvolí (Mt 20:23). V této souvislosti musíme odkázat také na Mt 19:28, který podobně klade inauguraci Boží vlády do nového věku či nového světa (Moffatt a ESV). *Tehdy* Kristus usedne na trůn své slávy, to znamená, "až Syn člověka přijde ve své slávě" (Mt 25:31), a jeho autorita vládnout je sdílena s apoštoly.

Naděje, která oživuje

V téže době budou spravedliví "zářit jako slunce v Království svého Otce" (Mt 13:43). Souhrnná verze Matoušova a Lukášova popisu budoucího Království nám poskytuje nejjasnější možný obraz naděje, která oživuje apoštolskou církev:

"Říkám vám otevřeně," odpověděl Ježíš, "že ve znovuzrozeném světě, až Syn člověka usedne na státní trůn, budete i vy sedět na dvanácti trůnech a vládnout dvanácti izraelským kmenům... Vy jste ti, kdo se mnou zůstali ve všech mých zkouškách, a jako mi můj Otec slíbil své království, tak i já vám nyní slibuji, že budete jíst a pít u mého stolu v mém království a budete sedět na trůnech a vládnout dvanácti izraelským kmenům." (Mat 19:28; Lk 22:28, *Authentic New Testament*, překlad Hugh Schonfield).

Takové vizi nového věku, mesiášské éry, by dobře rozuměli ti Ježíšovi současníci, kteří znali spisy proroků, neboť ti neustále předvídali nadcházející zlatý věk světového míru, jemuž bude předsedat mesiášský král.

"Vstoupit do" Království a "zdědit" je.

Když bylo zjištěno, že příchod Království je vnímán jako budoucí a je spojen s příchodem Krista ve slávě a že být "v Království" znamená dosáhnout podílu na eschatologickém (tj. budoucím) Království, musíme nyní prozkoumat časté používání slov "vstoupit" a "zdědit" v souvislosti s Královstvím. Pojem vstupu do Království a jeho dědictví je samozřejmě základem celého Nového zákona. Kdy k tomu má dojít?

Jednoznačnou odpověď nacházíme v 25. kapitole Matoušova evangelia, kde jsou ovce pozvány, aby vstoupily do Království (v. 34), "až přijde Syn člověka ve své slávě a usedne na svůj slavný trůn" (v. 31). To je zcela zjevně v budoucnosti. Vstup do Božího království je na jiných místech ztotožňován se vstupem do "života" nebo "života budoucího věku", který má být uveden Kristem při jeho příchodu na konci tohoto věku (Mt 18:8-9; Mk 9:43, 45, 47; 10:30; Lk 18:30).

Tyto pasáže jsou určující pro časté zmínky o vstupu do Království nebo o jeho dědictví.

Podle Matouše, Marka a Lukáše se vše vztahuje k budoucnosti. (V Janově evangeliu je kladen větší důraz na život budoucího věku, který je prožíván nyní, ale to neznamená, že by Jan nesdílel se svými apoštoly očekávání budoucího veřejného projevu Království při příchodu Mesiáše.)

Souběžné výroky

Nejdůležitější sled paralelních Matoušových výroků ztotožňuje vstup do Království s "vstoupit do života", "být spasen" a s "jíst a pít v Království" a "soudit", tj. vládnout 12 kmenům v novém věku (viz Mt 19:16-28). V každém případě se zde odkazuje na budoucí spásu, která bude věřícím udělena při příchodu Mesiáše; a mezi výrazy používanými k popisu tohoto spásného dědictví je *Boží království* nejvýznamnější, stejně jako v mnoha jiných novozákonních pasážích.

Představa dědictví nebo vstupu do Království je odvozena od slibů daných Izraeli ve SZ, že zdědí a vstoupí do zaslíbené země Kanaán. Nový zákon slibuje věřícím, že "vstoupí do" izraelské země a "zdedí" ji, a tedy *Boží království na zemi* (Mt 5:5; Zj 5:10 atd.). Hebrejský příslib země, který je základem smlouvy, se v Novém zákoně stal příslibem budoucího vstupu do Božího království.

Marek v 9:43, 45, 47 jasně definuje dva možné úděly člověka. Jsou to "vstup do života", nebo "vstup do pekelného ohně" (9:43). Stejnou skutečnost lze uvést jako "vejít do Božího království", nebo "být uvržen do pekelného ohně" (9:47). To nade vši pochybnost ukazuje, že vstup do Božího království je událostí budoucnosti, časově paralelní s uvržením do pekelného ohně. V Markově evangeliu není žádný verš, který by naznačoval, že Boží království je přítomné. Marek nás do Božího království uvádí zprávou, že Ježíš prohlásil, že je "na dosah" (Mk 1:14-15) nebo že se "blíží". Že to neznamená, že je přítomné, vyplývá ze dvou důležitých skutečností.

Čekání na království

V Markově evangeliu 15:43 jeden významný učedník *stále ještě "čeká na Boží království"*! Stalo se tak po Ježíšově ukřižování. Marek sotva očekává, že uvěří-

me, že Království přišlo s Ježíšovou službou. Výraz "Boží království se blíží" se znovu objevuje v paralelních větách "konec se přiblížil" (1 Pt 4:7) a "Pánův návrat se přiblížil" (Jak 5:8). Ani v jednom případě to nemůže znamenat, že tyto události již nastaly. Jsou očekávány v budoucnosti, stejně jako Boží království.

Tyto základní skutečnosti nás vracejí na začátek služby Jana Křtitele. Hlásal stejné evangelium jako sám Ježíš: "Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebes" (Mt 3:2; 4:17, 23). Jan před nás staví dvě velké události na obzoru své duchovní vize. Buď budou "shromážděni jako pšenice do stodoly", tj. vstoupí do Království, nebo budou "spáleni jako plevy neuhasitelným ohněm", tj. půjdou do pekelného ohně (Mt 3:12).

Budoucnost, jak ji vidí Ježíš a Nový zákon, nám nabízí volbu "vstoupit do Království", což je totéž jako "zdědit" či "vstoupit do života budoucího věku", nebo být "spálen jako plevy v pekelném ohni". Dva úděly ohlášené v evangeliu, které je dobrou i hroznou zprávou, jsou vstoupit "do stodoly nebo do plamenů".

Království podle Pavla

Pokud se obrátíme k důkazům mimo evangelia, zjistíme, že Pavel důsledně používá termín Boží království pro označení budoucí odměny a cíle současného křesťanského života. *Theological Word-Book of the Bible* to kromě mnoha jiných autorit potvrzuje zcela jednoduše: "Boží vláda má být teprve nastolena" jako budoucí mesiášská vláda. Poté, co poukázala na to, že právě s ohledem na budoucí království Kristus vyzývá své učedníky, aby se modlili: "Přijď království tvé", tato autorita uvádí:

V tomto [budoucím] smyslu se v Novém zákoně mimo evangelia obecně používá výraz Boží království, který označuje mesiášské království, jež je odměnou a cílem v nebi za křesťanský život zde dole.

Je tedy nepochybné, že Boží království je především *budoucí* mesiášské království, které má být nastoleno Kristem při jeho příchodu.

Náš výše uvedený citát naznačuje, že místo Království bude v nebi, tj. ne zde na zemi. Tuto populární

představu důrazně odmítl článek uveřejněný v londýnských *Times* z 22. listopadu 1980, kde Kenneth Leech říká, že popisovat Boží království jako "nadpozemské" znamená učinit nesmyslnou celou židovsko-křesťanskou naději na proměnu země: "Přijď království tvé. Buď vůle tvá *na zemi*, jako je v nebi." Ježíš svým následovníkům slíbil obnovenou zemi a Abraham, otec všech věrných, očekával, že bude vlastnit Kanaán (Žd 11:8). Dosud tuto zemi nezdědil (Sk 7:5) a musí k tomu povstat při vzkříšení.

Království v ostatních částech Nového zákona

Jako příklady odkazů na budoucí království mimo evangelia můžeme uvést následující:

Skutky 14:22: "*Do Božího království musíme vejít skrze mnohá soužení.*" (Všimněte si běžného novozákonního tématu utrpení *nyní* a získání dědictví Království nebo vlády *poté*.)

Jakub 2:5: Jsme nyní "dědici království, které Bůh slíbil těm, kdo ho milují" (jako často jinde v listech - dědici *nyní*, vlastníci *pak*).

2 Petr 1:11: Když nyní rozvíjíte křesťanské charakterové vlastnosti, "*bude* vám zajištěn vstup do věčného království našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista."

Zj 11:15: "Království tohoto světa se stala královstvím našeho Boha" (vize *budoucího* předání moci Ježíši při jeho druhém příchodu).

1 Kor 15:50: "Tělo a krev nemohou zdědit Boží království." To znamená, že pro budoucí zdědění Božího království je nutná proměna našich současných fyzických těl v těla duchovní. To je přesvědčivé pro tvrzení, že Království je v Pavlově myšlení především budoucí. Není možné, abychom zdědili Království v současnosti. K tomu může dojít až při budoucím vzkříšení.

Slovník Krista a evangelií

Pasáže, kterými jsme se dosud zabývali, a to jak v evangeliích, tak v listech, jistě více než ospravedlňují zajímavé tvrzení, které autor eschatologie (nauky o budoucnosti) uvedl ve proslulém *Dictionary of Christ and the Gospels*. Autor se sice odvolával pouze na Matouše, Marka a Lukáše, ale jeho tvrzení zůstává platné pro celý Nový zákon:

V synoptických knihách [Matouš, Marek, Lukáš] není nic, co by odporovalo eschatologickému [tj. budoucímu] pohledu na Království. Království *není přítomné* v žádném smyslu, který by nebyl slučitelný s tím, že je *také a hlavně budoucí*... Ježíš se nedistancoval od tradičního názoru, že konec přijde v podobě katastrofické proměny, která vyvrcholí příchodem samotného Mesiáše, jenž přijde z nebe. Zdá se, že všude tomuto názoru vtiskl svou pečeť... Neochvějně uvažoval o *konečném zázraku zkázy a obnovy*, který bude dokonalým nastolením Božího království na zemi (*Dictionary of Christ and the Gospels*, díl I, s. 530, 531, zvýraznění doplněno).

Jiný autor

K podobnému závěru dospěl i jiný autor v témže slovníku (který se vyznačuje střizlivým uspořádáním biblických údajů), když hovoří o příchodu Království. Autor sice správně konstatuje, že Království je v jistém smyslu přítomné již nyní, ale zároveň říká:

Ježíš nás učí, abychom o Království přemýšleli jako o něčem, co teprve přijde. V Pánově modlitbě máme prosbu 'Přijď království tvé!'. A existuje mnoho míst, která ukazují, že tato slova odkazují na velké budoucí uskutečnění. Nejzřetelnější jsou však podobenství o rústu: o koukolu, hořčičném zrně, kvasu, vlečné síti, semenu rostoucím ve skrytu... Spojují pojetí Království jako duchovní skutečnosti zde a nyní s pojetím eschatologickým, které považuje Království za *dokonalý stav věcí v budoucnosti*. Je zřejmé, že náš Pán nikdy neztratil ze zřetele velkou konečnou realizaci ideálu. Neustále se díval na přítomnost ve světle budoucnosti a učil své následovníky, aby žili a pracovali s ohledem na velký cíl (Lk 12:37) (*Dictiona-*

ry of Christ and the Gospels, Díl I, s. 775, zvýraznění doplněno).

Království přítomné v jiném smyslu

Je správné, že se zaměříme na několik důležitých pasáží, které popisují Boží království jako v určitém smyslu přítomné ve službě Krista a apoštolů, nebo dokonce jako přítomnou skutečnost pro křesťany obecně. Ačkoli tyto pasáže představují jen nepatrný zlomek mnohem početnějších odkazů na budoucí Boží království, jsou často jedinými, které se v současných diskusích o Království citují. Takto může vzniknout zcela mylný dojem o převládajícím novozákonním pohledu na povahu Království. Budoucí Království, které je v Novém zákoně tak široce dosvědčeno a vnímáno jako velká budoucí perspektiva pro věřící, je nesprávně označováno jako "dovršení", zatímco podle biblických autorů je jeho příchod ve skutečnosti *počátkem* zjevné celosvětové vlády Mesiáše na zemi.

Zmínky o Království, které je v určitém smyslu přítomné v Kristově službě, je třeba považovat za zvláštní případy a nedovolit, aby zastínily mnohem větší důraz na Království jako budoucnost. Paralelu lze spatřit v ne doslovném vzkříšení, o němž mluví Pavel (Ef 2:6). To se v životě věřícího člověka odehrálo již při obrácení, ale nikdy se nesmí připustit, aby zastínilo nebo nahradilo budoucí objektivní vzkříšení mrtvých v Kristu (viz 2 Tim 2:18). Toto budoucí vzkříšení je pro všechny biblické autory velkou historickou událostí, která označuje konec současného věku a zahajuje věk Mesiáše.

"Království přišlo na vás"

Za prvé, při jedné příležitosti je citován Kristus, který říká, že Boží království *přišlo na ty*, z nichž je vymítán démon (Mt 12:28; Lk 11:20). Satanovo království bylo tehdy poraženo ve vztahu ke každému jednotlivci, který byl takto osvobozen z pout démonického vlivu. To se svým rozsahem velmi liší od univerzálního vítězství Království na konci věku, i když je to ovšem předjímání konečného triumfu. Je však třeba poznamenat, že stejný výraz "přijít na" se nachází v 1 Tes 2:16, kde zřejmě znamená, že ti, na které "přišel hněv", jsou určeni pro budoucí Boží hněv.

Jsou to kandidáti budoucí Boží pomsty, kterou Pavel ve stejném listě nazývá "*budoucí hněv*" (1 Tes 1:10). Stejně tak říci, že Království "přišlo na" jednotlivce, může jednoduše znamenat, že když je z něj odstraněn démon, stává se kandidátem budoucího Království.

Potvrzení, že jde o správné chápání, poskytují Moulton a Milligan ve svém *Vocabulary of the Greek Testament* (str. 331). Důkazy z papýrů dokazují, že paralelní výrok v 1 Kor 10:11 "na které přišly konce věků" znamená "kteří jsou dědici úrody věků". Říci, že na někoho "přišlo Boží království", tedy může znamenat, že je dědicem budoucího království.

Království "uprostřed vás"

Za druhé, pouze Lukáš zaznamenává epizodu, v níž Ježíš říká, že Království je již "uprostřed vás" (Lk 17:21). Chápat tuto jedinou pasáž tak, že Království již plně nastalo a nemá žádnou budoucí realitu, znamená nejen popírat zbytek Nového zákona, ale činit Lukáše směšně rozporným; vždyť jen o několik veršů později popisuje příchod Krista v podobě blesků, které se blýskají od východu k západu (17:24), a později tuto velkolepou a všeobecně viditelnou událost definuje jako *příchod* Božího království (Lk 21:31) Je zřejmé, že Království je přítomno mezi lidmi ve zvláštním smyslu, že je přítomen sám Král, ačkoli to farizeové nepoznali. Nemělo smysl, aby hledali celosvětový projev Království, když nedokázali rozpoznat Krále.

Proces, který začíná nyní

Za třetí, vstup do Království je v jedné pasáži popsán jako proces, který začíná již *nyní* (Mt 23:13). Je dobře známo, že všechny velké události budoucnosti musí jednotliví věřící očekávat již nyní. Budoucí Království stojí před každým z nás, když poprvé uslyšíme radostnou zvěst o Boží vládě. V tomto smyslu se musí křesťan již nyní, v tomto životě, pustit do přípravy na vstup do Království na konci. Vstup, který je zde chápán jako proces, začíná v současném životě. Stejně tak Pavel při jedné příležitosti uvádí, že jsme byli přeneseni do Božího království tím, že jsme byli zachráněni ze satanského království temnoty (Kol 1:13).

Je však třeba pečlivě poznamenat, že neříká, že jsme již zdědili Království. V témže listě popisuje odměnu za dědictví jako něco, co teprve obdržíme (Kol 3:24). Na jiném místě kategoricky prohlašuje, že "tělo a

krev", tj. lidské bytosti ve svém současném fyzickém stavu, "nemohou zdědit Boží království" (1 Kor 15:50). Příchod Království také spojuje s budoucím "příchodem" Krista ve slávě (2 Tim 4:1); a to je jeho poslední vyjádření k tomuto ústřednímu učení.

Zmatené představy

Na tomto místě je vhodné uvést poznámky významného židovského historika Dr. Hugh Schonfielda, který se celý život věnoval výzkumu počátků křesťanství a je dobře kvalifikován k tomu, aby se vyjádřil ke způsobu, jakým byl novozákonní termín Boží království vytržen ze svého původního mesiášského kontextu.

Křesťané mají velmi zmatené představy o tom, co znamená Boží království. Převládá názor, že je to stav nebo podmínka, kterou věřící zakouší jak individuálně, tak v životě církve jako Kristova těla. Zde se uskutečňuje Kristova vláda. Ale pouze v jedné pasáži v evangeliích - a tam chybným překladem řeckého textu - je Boží království nebo království nebes představeno jako něco vnitřního. Církev se však tak horlivě snaží vyhnout důsledkům toho, že by Ježíše považovala za Mesiáše, že vyzdvihuje jako zvláštní hodnotu slov "Boží království je ve vás" (Lk 17:21). Všude jinde v synoptických evangeliích, u Lukáše stejně jako u Matouše a Marka, je Boží království stavem na zemi, o jehož příchod je třeba se modlit, o který by Židé měli usilovat, snažit se být ho hodni, a tak do něj moci vstoupit, a který je popisován jako blízký. *Je ztotožňován s dobou, kdy začne mesiášský věk (For Christ's Sake, s. 68, zvýraznění doplněno).*

Mají-li studenti a vykladači Písma reflektovat ústřední novozákonní učení evangelia o Božím království, je zřejmé, že je třeba zásadně změnit důraz. Měl jsem příležitost zeptat se jednoho anglikánského vikáře, jakou roli hraje v jeho kázání učení o druhém příchodu. Odpověď zněla: "Vůbec žádné." Duchovní pak

dobrovolně sdělil informaci, že se v církevním kalendáři obává zejména období adventu, protože ví, že se od něj očekává kázání o Kristově příchodu!

Království, které přijde při druhém Ježíšově příchodu

Boží království je spojováno především s druhým příchodem Ježíše. Je to velký cíl a předmět současného křesťanského života. Skutečnost, že tak málo slyšíme o Kristově návratu, je měřítkem toho, jak málo nám na jeho Království záleží. Pokud lze rozhlasová kázání považovat za typická, zdá se, že celá eschatologická naděje na vstup do Božího království při Kristově návratu byla opuštěna. To nemůže znamenat nic menšího, než že bylo zavrženo jádro a podstata křesťanství.

Nový zákon je totiž založen na Kristu a jeho poselství evangelia o Království a toto Království je samo o sobě základem velké naděje, že se Kristus vrátí, aby je nastolil. Jak jsme viděli, je to především Království budoucnosti (i když připouštíme, že zejména v Janově evangeliu lze "život" budoucího věku nastoupit již nyní).

Nebude odpovědí na otázku, zda se má kázání zabývat především ctnostmi víry a lásky, neboť Pavel jasně říká, že rozvoj těchto vlastností je podmíněn tím, že nejprve pochopíme *naději na budoucí cíl*. V Kol 1: 4-5 mluví o "vaší víře ... a lásce ... **založené na** naději, která je pro vás vyhrazena". Má-li být naděje účinným podnětem k víře a lásce, *je nezbytné, aby byla definována*. Naděje je v Novém zákoně všude zaměřena na Kristův návrat a budoucí království. Jak říká Alan Richardson: "Naděje je skrz naskrz eschatologická, vždy se vztahuje k návratu Pána Ježíše na konci věku" (*Theological Word-Book of the Bible*, s. 109).

Naděje, na níž vše závisí

Nadějí, na níž vše závisí, je přesvědčení, že slavné království se projeví při příchodu Mesiáše. Jen tak mimochodem bychom měli poznamenat, že novozákonní naděje nikdy nesměruje k okamžiku smrti jednotlivce, ale vždy k parousii.

Pro první křesťany, a stejně tak i pro nás, když tomu věříme, Nový zákon skýtá naději na účast na mesiáš-

ské vládě, až přijde. Je s podivem, že tyto informace mají na současné návštěvníky církve jen malý vliv, protože byli naučeni myslet na cíl zcela jiného řádu, který má každý věřící získat v okamžiku smrti a na místě vzdáleném od země. Zdá se, že čtenáře Pisma jen zřídka napadne, že takové myšlení představuje radikální odklon od názoru prvních křesťanů. Ti očekávali, že zdědí *zemi* (Mt 5:5).

Země, obnovená a restaurovaná pod vládou Mesiáše, měla být jejich Královstvím nebeským (tj. Královstvím božského původu, které mělo přijít z nebe). Nebyl snad Abrahamovi, otci novozákonních věřících, slíben *svět* jako dědictví (Řím 4:13)? Nepobýval snad v zemi, kterou měl později vlastnit, ačkoli z ní za svého života nedostal ani "čtvereční stopu"? (Sk 7:5; Žd 8:11 a násl.). Tím, že Ježíš učedníkům slíbil *zemi*, jen potvrdil to, co bylo nadějí věrných po tisíce let (viz Ž 37).

Odměna na zemi

Tato biblická fakta jsou nezpochybnitelná a nikdo nemusí jít dál než do knihkupectví, aby si je potvrdil. *Pelican Commentary on Matthew* od J. C. Fentona nám podává jednoduchou definici Království nebes:

"Ježíš slibuje učedníkům Království nebeské - to je největší majetek ze všech, *vládnout nad zemí, až Bůh začne vládnout...* být *ustanoveni nad zemí* jako vládci pod Bohem (srov. Mt 25:21, 23: 'Ustanovím vás nad mnohým'). Učedníci budou Bohem potěšeni, až přijde jeho království a naplní se Jeho vůle (6:10)".

V komentáři k odměně křesťanů "v nebi" Fenton říká: "'v nebi' *neznamená, že půjdou do nebe* (myšlenka, která se v Novém zákoně vyskytuje jen zřídka), ale 'u Boha'" (s. 83, zvýraznění moje).

Nechť čtenář hledá na stránkách Nového zákona. Ne najde žádný příslib odměny na místě "nad nebem". Významný novozákonní badatel J. A. T. Robinson uvádí pravdu, když říká: "V Bibli není nebe nikde cílem umírajících" (*In the End God*, str. 105). Totéž tvrdí i Robert Girdlestone, M.A.: "Jen zřídka kdy čteme, že zbožní půjdou do nebe, ať už po smrti, nebo po vzkříšení. Spíše se dozvídáme o tom, že *na zemi* bude zřízeno království, že shůry sestoupí nebeské město a usídli se v nové či obnovené zemi" (*Synonyms of the Old Testament*, s. 267).

Přijď Tvé království!

Když se vrátíme k *Pelican Commentary on Matthew*, zjistíme, že v Pánově modlitbě "se učedníci učí, aby se nejprve modlili o příchod budoucího věku; srovnej aramejskou modlitbu v 1 Kor 16:22: 'Přijď náš Pane' a Zj 22:20: 'Přijď, Pane Ježíši!'" (s. 101). Více o tomto budoucím království říká Matouš v 19:28. Fenton vysvětluje, že nový věk ("regenerace") označuje "Království jako dobu, kdy se všechno stane novým, znovuzrozeným, protože se na zemi stane Boží vůle (6:10) ... Kristus přijde vládnout". Učedníci "se budou podílet na jeho vládě nad novým věkem" (s. 317). Budou se podílet na obnově světa a převýchově lidstva.

Tyto a mnohé další pasáže Nového zákona definují naději, která je středem Pánovy modlitby: "Přijď království tvé!" Království, za které se máme modlit, není nic menšího než stav věcí na zemi, kde se plně uskuteční Boží vůle. Učedníci mají být spolu s Kristem nápomocni při správě této Boží vlády, a tak využívat své božsky udělené autority spoluvládců v mesiášském království ke konání co největší služby. Nový zákon však nikde nenaznačuje, že tohoto ideálního stavu věcí bude dosaženo bez Kristova návratu.

Modlitba o Království je tedy ve skutečnosti modlitbou o návrat Mesiáše, který zahájí božskou vládu. To je ústřední téma apoštolského křesťanství: "Cožpak nevíte, že svatí budou vládnout světu?". (1 Kor 6:2). "Jestliže s ním vytrváme, budeme s ním také kralovat jako králové" (2 Tim 2:12). Církev bude "kralovat na zemi" (Zj 5:10).

Obnovená země

Vláda Mesiáše nad obnovenou zemí je přece slavnou nadějí, kterou vyjadřovali všichni starozákonní proroci a kterou netrpělivě očekávali apoštolové jako obnovu všech věcí (Sk 3:21). Tuto naději přišel Ježíš potvrdit (Řím 15:8). V této souvislosti je nanejvýš důležitá poznámka profesora T. F. Glassona v jeho knize *Jesus and the End of the World*:

Proroci a žalmisté líčili éru míru a spravedlnosti, v níž lidé promění své meče v radlice. *Křesťanství nemá právo tyto vize budoucnosti opustit*: Iz 2,11; Ž 72 a mnoho dalších podobného typu. *Tvrdit, že se naplní v nebi, znamená vzdát se*

jich. Nebe je již nyní říší pokoje a lásky. Připojit mesiášská zaslíbení k nebi znamená prakticky je zavrhnout" (s. 129, zvýraznění doplněno).

"Opustit", "zahodit" příslib éry míru a spravedlnosti?! Nedbali jsme, stejně jako mnoho předchozích generací, poselství proroků, služebníků a mluvčích Božích? Přesně na to poukazuje již citovaný Kenneth Leech. Obviňuje církev, že "z celé židovsko-křesťanské naděje na proměnu země - 'Přijď království tvé, buď vůle tvá na zemi' - udělaly nesmysl". Nepovstane nikdo v rozhořčení nad takovým rozsáhlým odklonem od vize proroků?

Ztráta naděje a vize

Proces, v němž církev původně ztratila naději na budoucnost, začal, když očekávaný druhý příchod nenastal okamžitě. Místo aby církev vytrvala ve víře, že Kristovy sliby nakonec najdou své naplnění v návratu Pána Ježíše, který nastolí Království, stáhla se za zcela jinou naději, kterou si sama vymyslela (s pomocí cizí řecké filozofie) - že v okamžiku smrti dosáhne nebeského Království "nad nebesy". Tato naděje nemá s biblickým příslibem mesiášského království na zemi vůbec nic společného a přijmout ji jako naději, které skutečně učil Kristus a apoštolové, způsobilo nevýslovný zmatek.

Falešná naděje byla "bezpečná" v tom smyslu, že její naplnění nebylo možné nijak ověřit ani zpochybnit. Byla však katastrofální nejen proto, že překrucovala apoštolské poselství o nadcházejícím Království, ale také proto, že připravila církev o jakoukoli skutečnou odpověď na síly ateismu, jejichž cílem je skutečně ovládnout svět. A co je nejhorší, prakticky popírá Ježíšovo mesiášství, který podle rozšířeného pojetí nikdy ve skutečnosti nepřijde na zem jako Mesiáš, konečný držitel Davidova trůnu (Lk 1:32-33), aby přinesl obnovu všech věcí, která je tématem všech starozákonních proroctví (Sk 1:6; 3:21).

Cíl a smysl křesťanství

Politováníhodná je také následná snaha církve ohýbat učení Nového zákona tak, aby odpovídalo její vlastní verzi cíle a účelu křesťanství. Nový zákon je totiž do značné míry nesrozumitelný, pokud se čte s předpokladem, že křesťan má po smrti "jít do nebe" jako bez-

tělesná duše. Podle biblického názoru má při vzkříšení vstát ze spánku smrti (Dan 12:2) a vládnout v Božím království, až přijde Kristus (Zj 5:10). Oba systémy nelze sladit. Musíme přijmout buď jeden, nebo druhý.

Je to odvěká volba mezi vírou jednou provždy odevzdanou svatým a lidskými tradicemi. Udělali bychom dobře, kdybychom se zamysleli nad pronikavými slovy významného teologa anglikánské církve, který poukázal na to, že od 2. století "řecké a římské myšlení namísto hebrejského začalo ovládat pohled církve. Z této katastrofy se církev nikdy nevzpamatovala ani v učení, ani v praxi" (Canon Goudge, *The Calling of the Jews*).

Je na jednotlivých věřících, aby se snažili o znovuzískání hebrejského smýšlení, které ovládá původní víru, a viděli, jak pohoršující je náš odklon od apoštolského křesťanství. Toho lze dosáhnout pouze tím, že budeme věnovat velkou pozornost Novému zákonu a odložíme tradice, které z apoštolských spisů udělaly takový nesmysl.

Shrnutí údajů

Bude užitečné poskytnout úplný přehled novozákonního používání pojmu Boží království (nebo Království nebes), aby fakta ukázala význam, který bibličtí autoři přikládají Království jako *budoucí* vládě Krista.

Příchod Království

Následující pasáže v evangeliích hovoří o *příchodu* Království jako o velké události budoucnosti. Zahrnuté jsou zmínky o Kristu "přicházejícím v Království" (tj. přicházejícím, aby Království zahájil). Tentýž vrchol dějin byl viděn ve vizionářském "náhledu" při proměnění:

Mat 6:10, 13: příchod království spojený s mocí a slávou; srov. Mat 20:21=Mk 10:37, "království"="sláva". Mt 24:30: příchod Krista v mocí a slávě, aby na-stolil Království. Mt 16:28; Mk 9:1; 11:10 - "přicházející Království"; Lk 9:27-28; 11:2; 21:31; 22:18; 22:30; 23:42-43 (Království ztotožněno s budoucím rájem).

"V Království"

Následující verše popisují, že svatí jsou "v království", ale ne do příchodu Krista:

Mt 5:19 (spojeno se vstupem do Království, v. 20); 8:11; 11:11; 13:43 (Království na konci věku); 26:29; Mk 14:25 (paralela s "tím dnem"); Lk 7:28; 13:28-29; 14:15; 22:16.

"Vstoupit do" Království nebo je "zdědit"

Následující slova hovoří o "*vejít do*" Království nebo jeho "*zdědění*" a jsou spojena se získáním spásy v budoucnosti:

Mat. 5:20; 7:21; 18:3; 19:23-24, 21:31; 25:34; Marek 9:47; 10:15, 10:23-25; Lukáš 18:17; 18:24-25.

Budoucí království

Následující verše ztotožňují Království s budoucím cílem a odměnou křesťanského života:

Mat 5:3, 5, 10 ("Jejich je království nebeské = zdědí zemi"); 6:33 ("Hleďte nejprve království"); Luk 6:20-23 ("Vaše je království Boží", paralelně "Radujte se a skákejte radostí v onen den"); 9:62 ("způsobilý pro království Boží"); 12:31.

Následující verše se týkají budoucího království jako činnosti Krista jako vládce se svými svatými:

Mat. 19:28; Lukáš 22:29-30.

"Očekávání Království"

Následující řádky popisují "*očekávání Království*" po skončení Kristovy služby:

Marek 15:43; Lukáš 23:51 (srov. Lukáš 2:25: "čeká na útěchu Izraele" = "doufá ve vykoupení Jeruzaléma", 2,38).

Synonyma pro slovo Království

Kromě těchto konkrétních odkazů na Království existuje mnoho pasáží, které se o Království zmiňují pod různými, ale souvisejícími pojmy:

"Život", "sláva", "spása", "naděje", "dědictví", "život budoucího věku" ("věčný život"): Mat 5:5; 19:17, 25; 19:28 ("obnovení" = "nový věk"); 21:43; 22:2 ("svatební hostina"); 25:31, 46; Marek 9:43; 10:30; 13:26; Lukáš 18:26.

Lukáš 19:11 ukazuje, že bylo chybou očekávat během Kristova působení okamžitý příchod Království. Království má být spojeno s "návratem" (v. 12), "vrátit

se" (v. 13) a "když se vrátil, přijal Království" (v. 15).

Království je "na dosah"

Následující verše popisují Království jako "na dosah ruky":

Mat 3:2 (Jan Křtitel klade shromažďování pšenice do stodoly do stejné doby jako zničení bezbožných, 3: 12); 4:17; 10:7; Mk 1:15. Pokud se tyto pasáže vztahují ke Kristově službě v Palestině, mohou se jich domáhat ti, kdo chtějí zdůraznit, že Království bylo přítomné tehdy. Zdaleka však převažují zmínky o Království jako budoucím.

Přítomno v jiném smyslu

Následující pasáže hovoří o Království jako v jiném smyslu o *přítomné* skutečnosti:

Mt 11:12 (vzato násilím); 12:28 (Království přišlo k vám); 23:14 (vstup musí začít nyní); Lk 10:11 (Království se k vám přiblížilo, tj. při hlásání jejich poselství jeho představiteli); 17:21 (Království je mezi vámi); Mk 10:15; Lk 18:16-17 (přijměte Království, tj. akceptujte poselství); Lk 16:16 (Království je hlášáno); Mt 19:12 (zřeknout se manželství kvůli Království).

Evangelium o Království

Ve Skutcích apoštolů zůstává Království ústředním tématem hlásání evangelia, po vzkříšení se k němu přidává "jméno Ježíše Krista". Úplný popis apoštolského kázání tedy zní: "*Dobrá zpráva o Božím království a jménu Ježíše Krista*" (Sk 8:12), ale v celém Novém zákoně se zkracuje na "poselství ["slovo"] o Království" (Mt 13:19), "Boží slovo [poselství]" (Lk 8:11) nebo prostě "slovo" (Mk 4:15). Dalším termínem je "pravda". Šetrné používání výrazů "Boží království" nebo "Boží vláda" v listech je pochopitelné, protože příliš explicitní zmínka o království by měla vážné politické důsledky, na které by citlivý císař mohl reagovat nepříznivě.

Budoucí obnova

Ve Skutcích apoštolů o Království poprvé podrobně hovoří vzkříšený Kristus a jeho apoštolové (Sk 1:3). Zůstává středem zájmu mesiášského společenství. Dokládá to veledůležitá otázka, kterou apoštolové

položili Ježíšovi ohledně doby obnovení Království (Sk 1:6). Ta však neměla být odhalena. Přesto není pochyb o tom, že nakonec obnoveno *bude* (Sk 3:21). (Obnovení bylo vhodným termínem, protože Boží království existovalo v provizorní podobě už za Davida, Ježíšova předka, 1 Par 28:5; 2 Par 13:8.) Ježíš měl nakonec usednout na Davidův trůn podle proroctví (Sk 2:30) a podle oznámení anděla (Lk 1:32).

Je naprosto zřejmé, že obnovení bylo budoucí událostí, zcela odlišnou od vylití svatého Ducha, k němuž mělo dojít v (tehdy) bezprostřední budoucnosti, "za nemnoho dní" (Sk 1:5). Poselství radostné zvěsti o Království (objevující se jako "poselství", "slovo") je stálým tématem apoštolského kázání a lze je sledovat v celé knize Skutků spolu s dalším ústředním tématem Ježíšova vzkříšení. Poselství se stále týká budoucího Království, jak ukazuje důležitý Pavlův výrok, že "do Božího království musíme vejít skrze mnohá souzení" (Sk 14:22).

Budoucí odměna

V epištolách je Království rovněž budoucí odměnou a cílem věrné církve (1 Kor 6:9-10; Gal 5:21; Ef 5:5). Křesťané byli do Království pozváni a nyní musí chodit tak, jak se sluší na jejich vysoké povolání (1 Tes 2:12). O vládě svatých se neustále uvažuje jako o budoucí: "Svatí *budou vládnout* světu" (1 Kor 6:2). Důležité jsou zde komentáře v *International Critical Commentary*, které ukazují, že správný význam je "vládnout", nikoli pouze "soudit" nebo "vynášet rozsudek". (Moffatt překládá: "spravovat svět".)

Budoucí vláda svatých je o několik veršů později doplněna výrokem, že "nespravedliví nezdědí Boží království" (1 Kor 6:9-10). To potvrzuje to, co jsme našli v celých evangeliích: že odměnou pro věrné je vláda s Kristem v Království nadcházejícího věku. Vysvětlí to také apoštolský důraz na ústřední význam onoho "budoucího obydlí světa, o němž mluvíme" (Žd 2:5).

Vládnout v Království

Zkoumání Lukáše 22 ukáže, že jmenování apoštolů, aby vládli v Království, je samotnou podstatou Nové smlouvy, ratifikované pánovou krví (Lk 22:20). Řecké slovo, které znamená smlouva (v. 22), najdeme v

jeho slovní podobě jako "ustanovit" (v. 29). Tato souvislost je jednoznačná a ukazuje, že první křesťané o sobě uvažovali jako o společenství mesiášské vlády, o těch, kteří byli ustanoveni, aby vládli s Kristem v Království: "Jestliže s ním vytrváme, budeme s ním kralovat" (2 Tim 2:12); "jestliže s ním trpíme, budeme s ním kralovat" (Řím 8:17). Zde, stejně jako v Mk 10:37 a Mt 20:21, nacházíme paralelu mezi slovy sláva a oslavení a slovy království a kralování.

Časté zmínky o budoucím zjevení Kristovy slávy tak budeme moci chápat jako alternativní popisy budoucího nastolení jeho království. Můžeme také srovnat výraz "bohatství slávy" v Ef 1:18, který je dalším okolním výrazem pro Království, jež je dědictvím svatých (srov. německé slovo "Reich", které je kořenem slov Království a bohatství). V jednom ze závěrečných Pavlových výroků je Království opět spojeno se "zjevením", tj. příchodem Krista (2 Tim 4:1).

Je možné vnímat, že Pavel vidí Království jako určitým způsobem přítomné, když říká, že Boží království "není jídlo a pití, ale spravedlnost, pokoj a radost v duchu" (Řím 14:17). Výraz Boží království zde odkazuje na celý proces křesťanské spásy; současný život církve by měl odrážet život, který bude v plné míře dopřán, až se Království definitivně projeví při druhém příchodu.

Budoucí vláda svatých

A konečně, v knize Zjevení je vláda svatých budoucí: Jako společenství nového Izraele, "králové a kněží našeho Boha" (Zj 1:6), "budou [věřící] vládnout na zemi" (5:10). "Království tohoto světa se stanou královstvím našeho Boha" při příchodu Mesiáše ve slávě (Zj 11:15) a tento příchod (Zj 19:6-21) zahajuje tisícileté království (Zj 20).

Zacházení, kterému je tato pasáž stále vystavena ze strany těch, pro něž je vyhlídka na vládu Krista a svatých zjevně nepřijatelná, je důkazem toho, že v církevních kruzích je rozšířeno odmítání ústřední apoštolské naděje na nastolení Božího království na zemi.

Překvapení a rozhořčení, které přimělo Pavla k otázce o nevědomosti Korintánů - "Copak nevíte, že svatí budou vládnout světu?" - si zaslouží vážné vyslechnutí mezi současnými věřícími. V temném světě nemůže nic více vzbuzovat naději a vytrvalost než vyhlídka na Kristův návrat, který zahájí zlatou éru míru a spravedlnosti: kde však najdeme hlásání této naděje?

Statistické údaje o výskytu pojmu Boží království v Novém zákoně nepochybně ukazují na skutečnost, že Království je v podstatě velkou událostí nadcházejícího mesiášského věku, "o němž mluvíme" (Žd 2:5). Zmínek o Království jako o budoucnosti je asi sedmkrát více než o jeho přítomnosti ve službě Krista a církve. Tato zjištění potvrzuje i poznámka Thayera, *Greek-English Lexicon of the New Testament*: "Mnohem častěji [než zmínky o jeho přítomnosti] se však o nebeském království mluví jako o budoucím pozehnání" (s. 97).

Naděje, která nás podpírá

Království je podstatou naděje, která má věřícího podporit v současném životě plném zkoušek a utrpení a připravit ho na život v budoucím věku. Aby v mysli čtenáře nezůstaly žádné pochybnosti, jednoduchý průzkum objasní všechny obtíže. Všechny autority připouštějí, že o *dědictví*, které mají křesťané vlastnit, *se všude v Novém zákoně říká, že je ještě v budoucnu*. Věřící jsou nyní "dědici", nikoliv ještě "držitelé dědictví" (Jak 2:5 atd.). "Co je to dědictví?" ptá se *Theological Word Book of the Bible*. "'Boží království', 'země', 'věčný život', 'spása'!... 'Boží království' je nejcharakterističtější popisem dědictví" (s. 113).

Jestliže je dědictví budoucí a je označováno jako Boží království, pak je nade vši pochybnost Království především a zásadně v budoucnosti, jako projev vlády Krista a jeho svatých na zemi. To je velká naděje všech hebrejských proroků, potvrzená Ježíšem (Řím 15:8) jako jádro evangelia o Království. Protože víra je založena na Ježíšových slovech (1 Tim 6:3), měla by se Církev zabývat hlásáním Království (Mt 24:14).